

LUX FILM DAYS

3 FILMY
24 JAZYKŮ
28 ZEMÍ

ŽENA NA VÁLEČNÉ STEZCE (KONA FER Í STRÍÐ)

Režie: Benedikt Erlingsson
Island, Francie, Ukrajina

ŽENA NA VÁLEČNÉ STEZCE (KONA FER Í STRÍÐ)

REŽIE: BENEDIKT ERLINGSSON

Halla, 50 let, je dirigentkou pěveckého sboru v Reykjavíku. Miluje svou zemi Island, její výjimečnou krajinu, a velice se jí dotýkají ekologické katastrofy a oteplování klimatu. Znepokojují ji hlavně plány na rozšíření hliníkárn, a proto tajně poškodí vedení vysokého napětí, aby továrnu vyřadila z provozu a vzbudila zájem veřejnosti. Do jejího života však zasáhne zpráva, v níž už ani nedoufala. Po několika letech čekání se dozví, že je pro ni připravena k adopci ukrajinská holčička.

Tento film je příběhem ekologie, který často s humorem uvažuje nad tím, zda má boj jednotlivce proti netečnosti úřadů vůči globálnímu oteplování smysl.

PŘÍBĚH EKOLOGIE

Žena na válečné stezce je v první řadě příběhem ekologie. Začíná scénou, jak Halla ze svého luku vystřelí šíp, aby zkratovala vedení vysokého napětí. Evokuje tak osamělé hrdiny, jako je Vilém Tell nebo Robin Hood, kteří díky svým vynikajícím dovednostem vykonají mimořádný čin. Tento dojem je poté umocněn, když zjistíme, že Halla, skromná, ale silná žena, vyráží do boje s mnohem mocnějším protivníkem, než je ona sama. Tento portrét „mstitelky v masce“ dotváří pseudonym „žena z hor“, pod kterým se k sabotáži přihlásí, a maska (Nelsona Mandely!), již si zakrývá tvář, když ji filmuje dron.

I jiné prvky film přibližují pohádkovému příběhu. Kromě neurčitosti hlavní postavy (Jakou má minulost? Čím se živí?) můžeme zaznamenat například opakující se záběry na orchestr nebo trio ukrajinských hudebníků na poli, čímž vzniká zcizovací efekt. Tyto dvě skupiny, které do určité míry znázorňují Halliny emoce, se objevují jednou jako škodolibí průvodci na cestě, jindy jako starodávný sbor, který porušuje základní konvence hraného filmu. Zatímco film nás vybízí k tomu, abychom na chvíli opustili realitu a uvěřili tomu, co vidíme, hudebníci nebo pěvkyně objevující se na plátně nám připomenou, že se jedná o fikci.

Avšak možná spíše než tyto inscenační prvky film připodobňuje pohádkovému příběhu obecnost vyprávění: konflikt mezi Hallou a továrnou není dále rozvinut. (Proč Halla útočí na hliníkárnou? Jaké ohrožení pro životní prostředí představuje právě tento průmysl? Co na celé věci mění čínští investoři? V co přesně Halla doufá? Odpověď na žádnou z těchto otázek nedostaneme.) Halla „jednoduše“ brání přírodu, kterou člověk bezpodmínečně potřebuje pro přežití a pro život na Zemi, a staví se průmyslu, jenž životní prostředí znečišťuje a nese značnou část odpovědnosti za oteplování klimatu a četné přírodní katastrofy ve světě. „Ne já, to oni jsou zločinci,“ říká farmář, který jí přijde na pomoc. Její odpor je povšechný, manichejský, jako v pohádkách.

BOJ JEDNOTLIVCE

Příklad Hally, která anonymně a osaměle vyráží do boje proti mocnému průmyslu s mezinárodním kapitálem, představuje možná hojně rozšířenou fantazii, jak člověk sám změnit svět. Vidět hrdinku, jak tajně překračuje zakázané pro dobro věci, diváka těší...

Opojený akcí, nebezpečím a napětím bezpochyby na chvíli umlčí své kritické myšlení a tleská hrdinčině odvaze. Debata, kterou Halliny činy vyvolají, však zůstává v pozadí, dozvídáme se o ní například díky televizi, jež vysílá zprávy a pořady o sabotážích a jejich ekonomických dopadech. Až do okamžiku, kdy neznámá žena zmíní „ženu z hor“, když si stěžuje, že se možná zvýší životní náklady. Halliny činy tak mohou přímo dopadat na „životy lidí“ (zejména těch nejchudších, což jistě nebylo cílem). Tento názor by bezpochyby Hallu příliš neznepokojil, kdyby se do diskuse nezapojila její sestra Asa, aby zpochybnila opodstatněnost individuální akce velkého rozsahu. Je legitimní činit kroky, jež budou mít dopady na lidi, kteří za to, proti čemu brojíme, nenesou odpovědnost?

Zatímco Halla volí v reakci na mimořádně závažný bezodkladný problém spektakulární čin s dalekosáhlými důsledky, Asa hájí myšlenku řady menších kroků s omezeným dopadem: „častá krůpěj i kámen proráží“, říká. V tomto světle není adopce Niky pouhou nahodilostí, která by Hallu přiměla slevit ze svých cílů, přestat šokovat a zveřejnit svůj manifest dřív, než plánovala, ale plnohodnotným projektem: zachránit Niku, vyvést ji z bídy, izolace (a záplav...), to je totéž jako „zachránit svět“, prohlašuje Asa. Protichůdné názory obou dvojčat (velké prostředky pro dosažení přehnaných cílů versus malé kroky k dosažení rozumných cílů, jejichž opakování může vést k hlubší změně) se tak setkávají u této holčičky, jejíž adopce samozřejmě změnil její život, život její matky a jistě i životy lidí okolo.

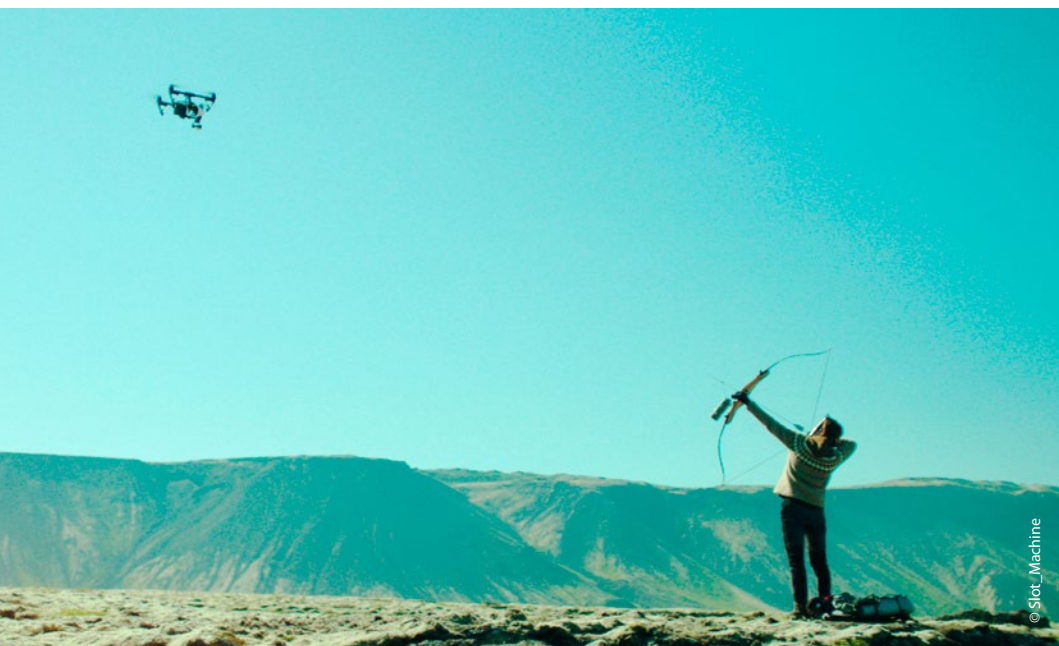
POLITICKÁ BITVA

Svémi sabotážemi Halla útočí na islandský průmysl, ale i na vládu. Ta má velký zájem na tom, aby nebyla ekonomika ničím svazována. Hallin boj má politický podtext. Ostatně ve svém manifestu podřizuje zákony lidí jiným zákonům – vyšším, prastarým... Podle Baldwina, jejího komplice na ministerstvu, je tento přístup nešikovný, ne-li nešťastný. A skutečně netrvá dlouho, než se média pustí do spekulací o těchto „zákonech“ a o jejich významu. Mohou zavdávat podnět ke všemožným interpretacím, od nejztreštěnějších až po nejextrémnější. Média si všimají i slova „demokracie“: praktiky „ženy z hor“ jsou podle nich nedemokratické, protože se zakládají na vůli jednotlivce. Avšak mimo diskurs a slova, jež ovládají média a vláda – například pro sabotáž je používáno slovo „násilí“, zatímco Halla se hlásí k nenásilnému odkazu Gándhího nebo Nelsona Mandely(!) –, popisuje film dvě reality, které jsou ve vzájemném protikladu. V době, kdy vládá a média hovoří o demokracii, jsou instalovány bezpečnostní kamery, je nasazována nejnovější technika za účelem dopadení pachatele sabotáží, lidé jsou vybízeni k udávání a manifest je „pohřben“, v médiích zaznívají názory, které „ženu z hor“ diskreditují, a třikrát je zatčena ubohá jihoamerická turistka. Zesměšňován je prezident republiky, který je redukován na turistického průvodce. Halla žije podle svých zásad a v souladu s přírodou: lehává na zemi a pokládá tvář na hlinu, zná hory a využívá skrýš, které jí nabízí, od rozsedin přes ovčí skelet až po vodu z řeky, do které skočí, aby unikla před dronem. Farmář jí přijde na pomoc proto, že zařazuje Hallu do hypotetického genealogického stromu blízkého svému, což ukazuje na sílu sociální a rodinné sounáležitosti, a jeho pomoc je velmi účinná díky tomu, že zná pozoruhodně dobře svou zem: krajina mu prozradí, kudy bude Halla utíkat, a on ji odvede k teplému pramenu, aby se zahřála. Nemluvě o ovcích, symbolu starobylého pastevectví, které Halle poslouží jako skrýš a útočiště.

A nemluvě o nezávislosti a vyhlášení Islandské republiky, jež jsou ve filmu zmíněny hned několikrát. Zdají se být pouze politickými anekdotami (návštěva turistů v Pingvelliru, kde byla vyhlášena republika), ale pro Hallu rozhodující svůj manifest před Parlamentem a u sochy Jona Sigurdssona, vůdce mírového hnutí za nezávislost Islandu, a pro farmáře, jenž chce mít své auto zpět do státního svátku, mají hluboký význam. Síla Hally, její spontánnost, naivita, upřímnost a hluboké odhodlání jsou jistě přesvědčivější než taktizování a vypočítavost poradců prezidenta.

NETUŠENÁ HLOUBKA

Poslední obraz filmu je poněkud enigmatický. Je zvláštní, že film, kde hrají roli dobrodružství a humor, končí tím, že Halla držící v náručí svou malou dcerku a šest hudebníků, kteří ji po celý film doprovázejí, vystupují z autobusu, kráčejí ve vodě a obrácení zády k nám se vzdalují. Šťastný konec – Halla se vrací domů s malou Nikou – je poskvrněn podivným sentimentem, určitou vážností. Po návratu na Island musí pěšky přejít zaplavenou zemi... a jestliže individuální historie naší hrdinky a její holčičky má dobrý konec, kolektivní historie nekončí. Na různých místech světa chudí lidé stále přicházejí o své domovy, o svůj majetek a o svou půdu kvůli přírodním katastrofám.

© Slot_Machine

NĚKOLIK OTÁZEK K DALŠÍMU ZAMYŠLENÍ

- Vy osobně se spontánně přikláníte spíše k názorům Hally, nebo k názorům Asy? Myslíte si, že je lepší „udeřit silou“, aby se věci změnily, nebo že k hluboké změně může vést i malé každodenní úsilí? Myslíte si, že boj proti oteplování klimatu je tak bezodkladný, že se nelze spokojit s malými kroky?
- Portréty Nelsona Mandely a Gándhího v domě Hally naznačují, že jedná cestou nenásilného odporu. A film, který nepostrádá humor, nás bezesporu nutí přiklonit se na její stranu. Myslíte si, že humor může být zbraní? V jakém kontextu? Za jakých okolností?
- Obě sestry představují, každá svým způsobem, určitou formu harmonie. Harmonie sborového zpěvu, harmonie pohybů tchaj-ti, harmonie přírody, harmonie jógy... Nenalezneme určitou formu harmonie i na druhé straně „filozofického“ spektra filmu, ve velkých továrnách, s nimiž Hally bojuje? Není nástrojem jedinečné umělé harmonie také vedení vysokého napětí, na které záuťočí?
- Líbí se vám tvrzení Asy: „Zachrániš dítě a s ním svět“? Co podle vás tato věta znamená?

les grignoux

EVROPSKÉ FILMY PRO EVROPANY

FILMOVÁ CENA LUX nabízí filmy mladých nadaných evropských tvůrců s velkou rozmanitostí žánrů a stylů. Evropský parlament představuje tři filmy postupující do užšího výběru soutěže o FILMOVOU CENU LUX v roce 2018:

STYX – Wolfgang Fischer, Německo, Rakousko

DRUHÁ STRANA VŠEHO (*Druga strana svega*) – Mila Turajlićová, Srbsko, Francie, Katar

ŽENA NA VÁLEČNÉ STEZCE (*Kona fer í stríð*) – Benedikt Erlingsson, Island, Francie, Ukrajina

Filmy se emotivním a inteligentním způsobem zabývají aktuálními tématy a zamýšlejí se nad současným děním v Evropě. Jejich hrdinové otevřenými očima pozorují svět, který je obklopuje, a snaží se pochopit realitu a porozumět společností a komunitám, z nichž pocházejí. V evropských filmech spatříme naše příběhy, které emocionální síla filmového umění pozdvihuje na vyšší úroveň. Stoupá tak kvalita i rozmanitost evropské kinematografie, stejně jako její význam při budování společenských hodnot a kulturních komunit. Zveme vás ke zhlédnutí filmů během sedmého ročníku Filmových dnů LUX.

FILMOVÁ CENA LUX

Kultura hraje velmi důležitou úlohu při utváření naší společnosti.

I proto Evropský parlament uděluje od roku 2007 FILMOVOU CENU LUX. Cílem je napomoci distribuci evropských filmů napříč Evropou a podnítit debatu o nejdůležitějších společenských otázkách současnosti.

FILMOVÁ CENA LUX je výjimečnou iniciativou. Vzhledem k tomu, že většina evropských koprodukcí bývá promítána pouze v zemích původu a velmi zřídka v jiných zemích, a to ani v rámci EU, znamená FILMOVÁ CENA LUX pro tři evropské filmy výjimečnou příležitost, aby byly opatřeny titulky ve 24 úředních jazycích Evropské unie.

Vítěze FILMOVÉ CENY LUX, který bude vyhlášen 14. listopadu 2018, zvolí poslanci Evropského parlamentu.

FILMOVÉ DNY LUX

FILMOVÁ CENA LUX dala vzniknout Filmovým dnům LUX. Od roku 2012 jsou tři filmy ucházející se o FILMOVOU CENU LUX během Filmových dnů LUX představovány širšímu evropskému publiku.

Zveme vás na promítání v rámci Filmových dnů LUX, které jsou nezapomenutelným kulturním zážitkem překračujícím hranice států. Od října 2018 do ledna 2019 budete moci spolu s milovníky filmového umění z celé Evropy zhlédnout tři filmy v jednom z 24 úředních jazyků Evropské unie. Nezapomeňte hlasovat pro film, který se vám nejvíce líbil, prostřednictvím našich internetových stránek luxprize.eu nebo na naší facebookové stránce!

CENA DIVÁKŮ

Cena diváků FILMOVÉ CENY LUX je udělena na základě diváckého hlasování. Nenechte si ujít možnost hlasovat do 31. ledna 2019 pro jeden ze tří filmů! Možná budete mít štěstí a na pozvání Evropského parlamentu se v červenci 2019 zúčastníte Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech, kde budete mít příležitost oznámit název filmu, který získal cenu diváků.

SLEDUJTE,
DEBATUJTE
A HLASUJTE!

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU

REŽIE: Benedikt Erlingsson

SCÉNÁŘ: Benedikt Erlingsson, Ólafur Egill Egilsson

OBSAZENÍ: Halldóra Geirharðsdóttir, Jóhann Sígurðarson, Juan Camillo Roman Estrada, Jörundur Ragnarsson, Davíð Þór Jónsson, Magnús Tryggvason Eliassen, Ómar Guðjónsson, Haraldur Stefansson

KAMERA: Bergsteinn Björgúlfsson

PRODUCENTI: Marianne Slot, Benedikt Erlingsson, Carine Leblanc

VÝROBA: Slot Machine, Guldrengurinn, Solar Media Entertainment, Köggull Filmworks, Vintage Pictures

ROK: 2018

STOPÁŽ: 101'

ŽÁNŘ: fikce

ZEMĚ: Island, Francie, Ukrajina

PŮVODNÍ VERZE: islandsky (anglicky, španělsky)

DISTRIBUTOR: Film Europe

Rukopis dokončen v červenci 2018

© Slot_Machine

© Slot_Machine